

Protokoll

Jernbane Fauske – Tromsø (Nord-Norgebanen), konsultasjon mellom Sametinget og Jernbanedirektoratet

Sametinget og Jernbanedirektoratet gjennomførte en konsultasjon om utredningen Jernbane Fauske – Tromsø (Nord-Norgebanen) 17. juni 2019. Tilstede var Marit Anne Bongo (rådgiver) og Sten Olav Heahтта (fagleder) fra Sametinget, og Jarle Jarlason Vaage (seksjonssjef) og Hanne Juul (prosjektleder) fra Jernbanedirektoratet. Til grunn for gjennomgangen ligger delutredningen «Nord-Norgebanen. Miljøvurderinger og samiske interesser» (Asplan Viak, 2019).

Hvordan konsultasjonen ble gjennomført

Jernbanedirektoratet presenterte kort utredningen om Nord-Norgebanen. Deretter gjennomgikk vi hva som er vurdert av samiske interesser basert på kart. Sametinget kommenterte og supplerte med mer informasjon underveis. Avslutningsvis diskuterte vi veien videre. Forslag til notat sendes fra Jernbanedirektoratet til Sametinget seinest mandag 24. juni 2019 slik at Sametinget kan rekke å gi en tilbakemelding før 1. juli (som er dato for når hovedrapporten med vedlegg skal legges ut på høring).

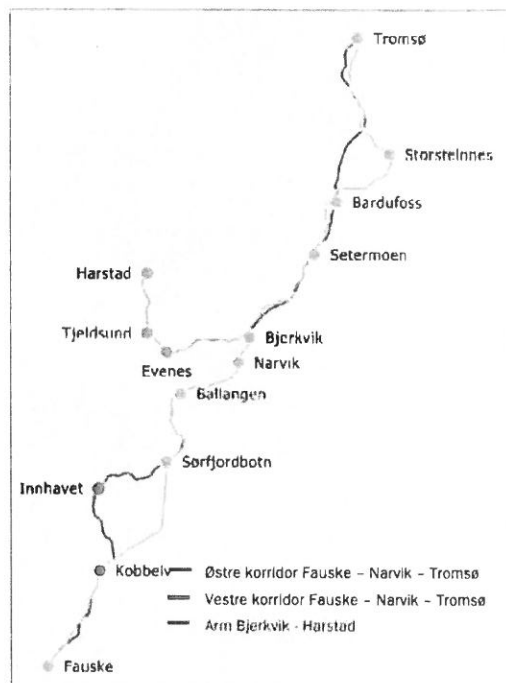
Innledende avklaringer

Det er ikke nødvendig å oversette hovedrapporten til samisk. Hovedinnholdet fra konsultasjonen skal integreres i hovedrapporten. Vi ble enige om å ta en ny konsultasjon etter høringsfristen (1. oktober 2019) og før oversendelse til Samferdselsdepartementet (medio november 2019).

Gjennomgang av korridorene

Korridorene som er belyst, er vist på kartet i figur 1. I temarapporten om miljø og samiske interesser, er korridorene delt inn i sju parseller, som igjen er delt inn i mindre strekninger som viser ulike områder med konfliktpotensial. Figur 2 viser et eksempel på en parsell, og hvordan disse ble presentert i konsultasjonen.

Ved gjennomgang av korridorene, kom det fram innspill på forhold som gjelder denne utredningen, og en rekke innspill som vil gjelde om utredningen går videre til en neste fase.

Figur 1: Korridorene som utredes

Figur 2: Eksempel på hvordan korridorene ble gjennomgått i konsultasjonen.

Innspill til utredningen

- Det framkommer ikke i utredningen hvilke offentlige kilder som er brukt for å belyse samiske interesser.
 - Kommentar fra Jernbanedirektoratet: Dataene som er brukt i analysen, er hentet fra Geonorge, som drives av Kartverket. Siste oppdateringer av dataene var januar/februar 2018. For mer informasjon om dataene: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/landbruksdirektoratet/reindrift-wms/ff879537-4031-4e80-bff0-87d0e0638a7f>
- Det framkommer ikke i utredningen hva som legges i liten, middels og stort konfliktpotensial for vurdering av samiske interesser (naturressurser).
 - Kommentar fra Jernbanedirektoratet:
 - Konflikt vurderes som stor der traseene går gjennom flere store sammenhengende beite- eller oppsamlingsområder, eller flyttleier. Den vurderes som middels der traseene går gjennom områder av mindre størrelse, færre beite- eller oppsamlingsområder eller der jernbanetraseen går i ytterkant av et område.
 - Konfliktpotensialet reduseres på tunnelstrekninger. Portalområder, anleggsvegen inn til tverrslag, riggområder, masseuttak og deponering av masser gir likevel store utfordringer som kan påvirke reindrift. På dette overordne nivået er det gjort en faglig vurdering av konfliktpotensialet som er der fortsatt, men i redusert grad.
- NVE har utarbeidet Nasjonal ramme for vindkraft (1. april 2019), og har laget egen temarapport om reindrift og annen samisk utmarksbruk. Sametinget viser til denne rapporten og dens vurderinger av ulike forhold som berører samiske interesser. Hele Nordland og Troms er områder som det ikke anbefales til vindkraftutbygging.
 - Kommentar fra Jernbanedirektoratet: Vi kan legge til grunn at de områdene som NVE-rapporten konkluderer med ikke kan brukes til vindkraft, også vil gi store utfordringer for bygging og drifting av jernbane.

- Trekkleier, vår- og høstbeite er særdeles viktige områder for reindrift. Vår- og høstbeiteområdene er spesielt sårbare for støy.
 - Kommentar fra Jernbanedirektoratet: Disse kategoriene er med i temarapporten.

Forhold som må vurderes i en eventuell neste fase

- En Nord-Norgebane vil få store konsekvenser for samisk kultur, spesielt reindrift. Det er enighet om at eventuell videre prosess vil kreve nye registreringer og kartlegging av faktisk arealbruk og aktuelle konflikter rundt samiske interesser.
- Det vil være behov for ulik tilpasning og avbøtende tiltak for ulike kategorier arealer (vårbeite, trekklei, sommerbeite osv.)
- Det er enighet om at samisk utmarksbruk må omtales. Området Hellemobotten er et lulesamisk område med svært mye utmarksbruk. Det er trolig samisk utmarksbruk langs hele korridoren for Nord-Norgebanen, og en eventuell neste fase må sikre tilstrekkelig kartlegging av slik utmarksbruk.
- Samiske interesser kan dreie seg om flere av de ikke-prissatte konsekvenser, og det er den helhetlige verdien som er viktig. Registreringen som er gjennomført kan virke fragmenterende og ikke i tilstrekkelig grad ta hensyn til det helhetlige bilde over konsekvenser for samiske interesser. En slik helhetlig vurdering av de samlede inngrepene bør være en del av en eventuell neste fase i utredningsarbeidet.
- Dersom man beslutter å gå videre til en KVV (konseptvalgutredning), er det svært viktig å komme i tidlig dialog med reindriftsnæringen. Slik kan man eventuelt legge traseer som unngår de områdene med størst konflikt. Det er en stor utfordring generelt at dialogen med reindriftsnæringen opprettes etter at trase er valgt. Det vises ellers til Statens vegvesen sin prosess med Hålogalandsveien, der Statens vegvesen etablerte en prosessleder som representerte reindriftsnæringen. Denne prosessen ble oppfatta som god, og kan være et eksempel til etterfølgelse.
- I en videre utredning må det lages en temarapport om folkerettslige betraktninger. Mange av reindriktene i tiltaksområdet er små og dermed sårbare. Om traseen for en Nord-Norgebane legges slik at det hindrer eller reduserer muligheten til reindrift betraktelig, kan det være på terskelen til folkerettsbrudd.
- Samiske kulturminner er i liten grad kartlagt. Samiske kulturminner kan omfatte hellige fjell, offersteiner osv. Det er behov for en grundig kartlegging av samiske kulturminner dersom man går videre med utredningen av en Nord-Norgebane
- Det er viktig at de som eventuelt skal utrede samiske interesser, kulturminner, sårbare områder osv., har tilstrekkelig faglig kompetanse på samiske forhold.

Dato / sted

Kautokeeno 19.9.2019

For Sametinget

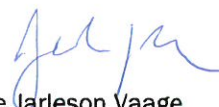
Sten Olav Heahтта

Fagleder

Dato / sted

Oslo, 19/9-2019

For Jernbanedirektoratet

Jarle Jarleson Vaage

Seksjonssjef

